

TÁRSULATI ÜGYEK.

Szakülések.

1902. május hó 7-én.

Elnök : T. ROTH LAJOS.

Titkár bejelenti, hogy a múlt ülés óta két tag haláláról értesült. Elhunytak ugyanis KACHELMANN KÁROLY gépgyáros, a Ferencz József-rend lovagkeresztese Vihnyén, ki 1871 óta volt tag és FRANZL ERNŐ bányagondnok Nadrágon, ki 1893 óta volt tag. Szomorú tudomásúl szolgál.

Előadások :

1. SZÁDECZKY GYULA: *Adatok a Vlegyásza-Biharhegység geológiájához cz.* munkáját mutatta be. A Vlegyásza- és a Biharhegység alkotásában a *rhyolith* is tekintélyes részt vesz a *dacitok* mellett, a minek PRIMICS részletes felvétele alkalmából a *rhyolithokat* vette. Ezeken kívül valóságos *andesitek* is előfordulnak az eruptív kőzetek között többféle kiképződésben. A Draganvölgy mentén, valamint a petroni Aleuvölgy mentén levő «gránit» nem igazi gránit; vegyi összetételénél fogva nagyon hasonlít a *dacitokhoz*, ezért *dacogránitnak* volna nevezhető, de elég jól illik reá az újabb időben mindinkább használatos *granodiorit* név is. E gránitos szövetű kőzetet rendszeren *mikrogránit* köti össze felfelé a *rhyolithokkal*. *Diorit* és *pegmatit* is előfordul, de csak kisebb területeket alkotnak.

Az említett kőzetek egy, eredetileg egységes magmából származnak és kitörésük idejében legnagyobb részben nem jutottak felületre, hanem fedve maradtak különböző mesozoos és régibb üledékes kőzetektől, a melyekkel való érintkezésüknél többféle contactusbeli képződményt hoztak létre. Egyes jelek arra mutatnak, hogy ezeknek a kőzeteknek a kitörésük már a felső krétakorban kezdődött.

2. ILLÉS VILMOS *a Magyarországon talált első trilobitáról* szólva, bemutatja egy a *Griffithides*, PORTLAK alnemhez tartozó kis trilobitáját, melyet Dobsina környékén talált fekete crinoideás carbonkorú mészkőben. Miután az eddig ismertes trilobitákkal való összehasonlítása után arra az eredményre jutott, hogy ez idáig még ismeretlen az irodalomban, *Griffithides Dobsinensis* néven új fajként írja le.

3. KALECSINSZKY SÁNDOR végül bemutatta az utóbbi földrengések diagramm-jait, melyek közül legérdekesebb a guatemalai földrengésé.

1902. június hó 4-én.

Elnök : T. ROTH LAJOS.

Titkár bejelenti, hogy a május hó 4-én tartott választmányi ülésen rendes tagoknak választottak : LÖRENTHEY IMRE dr. ajánlatára PRINZ GYULA tanárjelölt Budapesten és GERELL SÁNDOR ajánlatára MOSSOCZY SÁNDOR m. kir. bányamérnök Deésaknán.

Előadások :

PETHŐ GYULA dr. *indiai Ammonit-typusokat mutat be a csereritzi hyper-senonból.* Egyik a *Pachydiscus supremus* alakcsoportja, melynek typusa roppant nagy elterjedésű s a belgiumi danientől és a németországi felső krétától kezdve déli Franciaország, a Pétervárad Hegység, keleti Dél-India azok a területek, a honnan beletartozó példányok kerültek, a melyekhez a Chilehez tartozó kicsiny Quisiquina sziget (36° 40' d. sz.) kréta rétegei is hozzájárulnak; a másik a *Sonneratia cserevitziana*, mely leginkább a *Pachydiscus peramplus* alakcsoportjához csatlakozik. Érdekes jelenség, hogy a magyarországi középkrétában vagy legalább a felső kréta alapját szolgáltatató cenomán rétegekben egy oly alak fordul elő, az *Ammonites* (*Lytoceras*) *Sacya*, FORBES, mely eddigelé Indiától se nyugot, se kelet felé nem ismeretes. Ezt a fajt régebben BÖCKH JÁNOS a Bakony veszprémmegyei községében Jásdon gyűjtötte, TELEGDI ROTH LAJOS Krassószörénymegyében Stajerlaktól délkeletre csillámos homokkőben *Crioceras* (*Ancyloceras*) *Mathe-ronianum* társaságában találta, ZSUJOVICS pedig Szerbiában, a topcsideri gaultban fedezte föl. (PETHŐ előterjesztése a legközelebbi füzetek egyikében fog megjelenni.)

PÁLFY MÓR dr. *Az erdélyi Érczhegység északi részének geologiai viszonyai-ról* szólt. Az Aranyostól délre fekvő terület nagy részét Offenbánya és Topánfalva között felsőkrétakori agyagpalák, homokkövek és konglomerátok alkotják, melyek közé Offenbányánál egy téglalakú, vetődési vonalaktól határolt kristályos palatömzs nyúlik be. E kristályos tömzs phyllitekből, csillámpalákból, amphibolitokból s közbe települt kristályos mészkövekből, nyugati részén pedig gránittal váltakozó phyllitrétegekből áll. A tömzs területén, de gyéribben a krétaterületen is, gyakoriak az andesit kitörések.

Választmányi ülések.

1902. május hó 7-én.

Elnök: T. ROTH LAJOS.

Rendes tagoknak választottak; GEZELL SÁNDOR ajánlatára MOSSOCZY SÁNDOR m. kir. bányamérnök DEÉSÁKNÁN és LÖRENTHEY IMRE dr. ajánlatára PRINZ GYULA tanárjelölt Budapesten.

Titkár bemutatja a folyó évi kirándulás tervezetét, melyet a választmány tudomásul vesz.

A BUDAPESTI FÖLDRENGÉSI MEGFIGYELŐ ÁLLOMÁS ELSŐ BERENDEZÉSÉRŐL.

A mh. Földtani Társulat földrengési bizottsága csak a kiszemelt földrengést jelző készülék teljes felszerelése és kipróbálása után kezdhette meg Budapesten f. évi márczius 1-én a földrengések rendszeres megfigyelését.

A helyiséget, melyben a földrengést jelző készülék felállítható volt, a bizottság a m. kir. Földtani Intézet igazgatóságától, a Földtani Intézet